

GårdsbyBladet

NR 4/2016 En tidning till alla i Gårdsby – Sandsbro

God jul!

DET LACKAR MOT JUL

Nu när löven och höstprakten har falnat är det härligt att få tänka på julen. Det är vinterns ljusfest och livlinan genom hela den mörka årstiden. Det är tid för vila, värme och kärlek innan solen vänder och det ljusnar igen.

För mej är julen en sorts balansgång. Jag älskar att pynta som jag alltid har gjort men vill samtidigt förnya och även bevara det gamla. Att julpynta gör mej väldigt tillfreds och det är underbart att plocka fram de kära gamla tomtarna, alla ljus och stjärnor men på samma gång kan jag hitta nåt nytt och det är också roligt. Det går ju inte att helt och hållet fastna i det gamla (bara lite)

Nä, jag säger som Dagny, 104 år, att man måste vara nyfiken och se sej omkring.

Så är det maten... en del gillar vissa rätter mer än andra. T ex älskar jag gröten, men övriga familjen tycker ok men inte mer. Skinkan är självklar för de flesta men här har jag förnyat mej! Istället för att ha skinkan i ugnen flera timmar har jag köpt färdigkokt och den var, i alla fall i fjor, jättegod. Jag föredrar brunkål men många smålänningar gillar rödkål. Jag är inte van vid dopp i grytan och tycker egentligen inte att det är nåt särskilt medan andra tycker att dopp i grytan absolut hör till. Intressant med våra olika jultraditioner. Kalle Anka kl 15.00 på julafton? Är han lika högaktuell idag som när jag var ung? Vet ej.

Jag tycker det är så roligt att baka Lussekatter. De hör till julen och Lucia. Men jag var på Preem och tankade vecka 43 (oktober) och då såldes det lussekatter och juleskum. Det tycker jag är alldeles för tidigt. Men marknaden och affärerna ligger före och hoppas att vi kunder ska köpa. Jag tycker vi ska hålla på vår fina jultradition och inte börja månader i förväg.

Julgranen – den vill jag verkligen ha som jag kan sitta och njuta av. Har hittat en riktigt grann gran här hemma i ängen. Kraftiga barr, jämn och fin. Med belysning och kulor blir den höjdpunkten. Min far skulle alltid sitta och titta på när jag klädde granen hemma som flicka. Han hade ultimatum – det skulle finnas godis i granen. Han var en gottegris nämligen. Mor och jag kokte knäck och gjorde en massa sötsaker. Här har jag också förnyat mej. Vi har ingen godis i granen och äter inte så mycket heller. Fast en chockladbit och en liten liten knäck åker med ibland!

Nu ska jag inte trötta ut er med min nostalgi utan önskar er alla

En God Jul och ett Gott Nytt År!

Ulla-Britt Schill

Innehåll Gårdsbybladet nr 4 2016

4 SKOLORNA I GÅRDSBY

6 JULFÖRBEREDELSE

8 TROLLBACKENS FÖRSKOLA

10 SMEDJAN

11 UNG FÖRETAGSVERKSAMHET

12 EVENEMANGSKALENDERN

Annonsera i GårdsbyBladet?

Här är några viktiga punkter att tänka på.

- Gällande annonsformat är:
1/4 A4 – 185x65 mm
1/6 A4 – 130x65 mm
1/8 A4 – 92x65 mm
- bildformatet ska vara tiff, jpg eller pdf
- bildens upplösning ska vara 300 dpi (har bilden lägre upplösning kommer den bli otydlig i tryck)
- annonsen bör vara i färg

Annonsstopp för nästa nummer av Gårdsby-bladet är **februari 2017**. Annonser och eventuella tekniska frågor mailas till Ulla-Britt Schill: schill.ub@gmail.com. För prisuppgift kontakta Bertil Sandberg tfn 0470-612 55 eller 070-550 13 16.

NÄRPRODUCERAT NÖTKÖTT

Välkomna att beställa er nötköttslåda av Ingrid och Lars

Telefon 070-833 08 76

Internet sevedstorpsgard.se

SANDBRO VVS AB

Utför alla VVS installationer. Värmepumpar, vedpannor, badrum, nybygge och renovering.

Hör av er till Mattias

Tel: 070-237 11 78, 0470-23 555

Mail: info@sandsbrovvs.se

Hemsida: sandsbrovvs.se

Skolorna i Gårdsby socken – förr och nu

Gårdsby skola.

Folkmängden i Gårdsby församling uppgick 1863 till 1625 personer, varav 266 var barn i skolpliktig ålder. 1864 stod skolhuset i Gårdsby färdigt.

Text och foto: Sven Schill med bistånd från kommunens arkiv

1892 beslutade skolrådet om följande stationer för småskolorna: Hultäng, Kyrkeryd, Gårdsby, Stojby, Notteryd samt Tofta. Lästiden i småskolorna var 34 och en halv veckor med 210 läsdagar samt 8 dagar för repetitionsförhör. Vårterminen började den 1 mars och slutade efter 109 läsdagar. Höstterminen startade den 1 augusti. Undervisningen pågick sex dagar i veckan och omfattade fem timmar om dagen. Lönen för en småskollärarinna för åtta månaders arbete var bestämd till 300 kronor, pensionsavgiften betalades av församlingen.

Gårdsby kyrkskola tog från början av 1900-talet emot barn från Gårdsby säteri, Tofta, Gasslanda, Ekesås och Stojby byar.

1956 verkställdes en utredning angående den framtida skolorganisationer i Gårdsby församling. Om nuvarande skolenheter skulle behållas, krävdes betydande reparationer av skollokaler i Notteryd och Hultäng samt nybyggnad i Gårdsby. Under sådana förhållande ansåg skolstyrelsen att det enda riktiga var att bygga en ny skola i Sandsbro för hela Gårdsby församling.

1961 lades skolan i Gårdsby ned. Skolhuset överlämnades till församlingen och omändrades till församlingshem.

Notteryd skola.

Notteryds skola

Notteryds skolområde hade tidigare två flyttande småskolor, en förlagd till Tofta by och en som alternerade mellan Notteryd och Vikendsved. Önskemål om en skola i Notteryd framfördes flera gånger. Folkskoleinspektören var ute i Notteryd för att besiktiga skolor och avstånd och till slut lyckades man få igenom beslutet att en skola skulle byggas i Notteryd. Skolhuset i Notteryd byggdes 1907 och togs i bruk 1908.

Från 1937 till 1961 var skolan av B2 form. Sista året 1961, undervisades 23 barn i skolan. Eleverna överfördes därefter till den nya skolan i Sandsbro. Notteryds skola såldes och omändrades för bostadsändamål.

Stojby skola.

Stojby skolor

Stojby gamla skola i Stojby by byggdes omkring 1905 av støjbyborna själva. I början av 1930-talet började man planera för en ny skola och 1932 tillsattes en kommitté som skulle ordna en lämplig tomt. Ägaren till Brogård skänkte en tomt som accepterades av kommittén och där byggde man också skolan. Byggmästare Edvard Jonsson Gårdsby åtog sig byggandet av skolan mot en ersättning av 8950 kronor. År 1934 var skolan färdig.

Undervisningen i Stojby skola bedrevs fram till 1951, då lades skolan ned och eleverna överfördes till Gårdsby skola.

Båda skolhusen i Stojby såldes och utnyttjas numera för bostadsändamål.

Stöd Sandsbro AIK

Sandsbro AIK är idag ca 1 000 medlemmar, 100 aktiva funktionärer, 16 aktiva lag i ungdomsfotbollen, samt herr- och damlag. Vi har idag ca 20 barn i barngymnastik, tennis och en friskvårdsgrupp för pensionärer. Sandsbro AIK är en förening där alla kan vara med ung som gammal. Föreningen arbetar gediget med vår värdegrund med tron att våra insatser gör skillnad. Föreningen vill vara en viktig del av samhället i vår närmiljö med vårt agerande och engagemang så ska det göra oss till en viktig aktör i Växjö.

Vill du vara med och stödja vårt arbete?

Bli stödmedlem genom att betala 150 kronor till BG: 5390-4678 och uppge "stödmedlem" och "namn" så bidrar du till att göra Sandsbro AIK till en bättre förening. Eller ta kontakt med klubbchef David Brandt på mail david@sandsbroaik.se eller ringa 070-152 88 99 för mer information.

Tack för ditt stöd.

KLOCKANS EL & HANTVERK

**Er lokala elinstallatör
samt konsthantverk**

Ring oss gärna på tfn

070-174 76 44

073-142 02 67

Ante och Marita Midenius

Julförberedelser

Förberedelserna var förr fast bundna till vissa dagar och tider oktober var slaktmånad, november var Mårten Gås, brygga öl och dricka startades i god tid innan jul. Korv, syltor, rullader m.m. skulle göras. Det koktes, röktes och bakades många veckor före jul.

Stöpa julljusen tillhör julförberedelserna. Det gick åt mängder med ljus. Man stöpte hemma, både åt sig själv och till kyrkan och även att ge bort som gåvor. På 1800-talet stöptes på Årsta gård under ett dygn 1.476 ljus av 70 kg talg.

Text: Christer Lindqwist

30 november

Om Anders braskar ska julen slaska och tvärtom. Denna dagen klubbades lake.

9 december

Anna-dagen då julölet provsmakades. På runkalendern (den allra äldsta kalendern) fanns en kanna inristad denna dag. Luftfiskan skulle läggas i blöt. Ett par veckor före jul var det ofta julmarknad. Det var föreningarna som började. Marknaden i gamla stan i Stockholm är den traditionella i landet. Skansens julmarknad efter 1900-talet.

Thomasdagen den 21 december

I gamla tider började julhelgen denna dag. Fram till 1776 var denna dag helgdag. Midvinterblotet uppfördes på vikingatiden denna dag. På Thomasdagen skulle ölet vara färdigt. Den provsmakades på Annadagen och så dracks det på Thomasdagen. På Gotland kallas denna dag "Thomas fylletunna" Tyngre arbeten skulle nu vara avslutade. Redan nu helgfrid. På Thomasdagen skulle man betala arrende och säga upp kontrakt.

Man skulle säga upp kontraktet med husets rättor. Det var bara att gå runt, slå i väggarna och tala om att nu var det dags att flytta. Sedan måste man gömma sig så att de inte såg sitt gamla husbondfolk när de vandrade iväg. De kunde ju då gripas av hemlängtan och vända om.

Behöver Du grävhjälp?

Skogsvägar • Dikesrensning
Markberedning • Övrig grävning

BJÖRNAMO ENTREPRENAD

David Andersson

Björnamo Storegård 5 • 355 92 Växjö
Mobil 073-776 47 24

Bröd

Det var viktigt med julbrödet förr. Vörtlimpan var obligatorisk om man doppar i grytan. Bland det finare har saffran levt kvar som julens verkliga festkrydda. Man lade stor vikt vid julbaket. Finaste kryddorna togs fram. Ofta gav man brödet djur- eller fågelnamn. Det var så att karlarna ansvarade för något bakverk och det var unikt förr.

Skådebrödet

Det var vanligt i hela landet att vissa bröd var skådebröd under hela julhelgen. De fick inte röras förrän helgen var slut. Av alldeles speciell karaktär var den såkaka som ibland bakades av skördens sista kärve. De skulle ligga på bordet för att få kraft ur julen. Symbolisk skulle den sedan kunna ges år kreaturen till våren eller åt ploglaget när vårbruket skulle börja.

Julens gåvor

Seden att vara vänlig och ge varandra gåvor vid den här tiden på året går långt tillbaka i historien. Årsskiftet var gåvotid med önskan om lycka och välgång för kommande dagar i förkristen tid. Prästen Nicolovius berättar om hur man på hans sydsvenska prästgård i början på 1800-talet bryggde och bakade även åt de fattiga. På lille julafton, dagen före julafton, delade man ut bröd, fläsk, ölgryn och talgljus åt de fattiga.

Julbadet

I många hem på landsbygden var julbadet ofta årets enda. Då skulle man bada "antingen det behövdes eller ej." I ett stort kar mitt på köksgolvet badade först far i huset, sedan sönerna, sedan drängarna. Därefter tog kvinnorna hand om badkaret, först mor, sedan döttrarna och till sist pigorna i samma vatten. Efter tvagningen var det vanligt att få "lögesup" (badsup) som belöning.

Julklapp

Ordet julklapp kan gå tillbaka till Nikolaustraditionen (300 e kr). Det blygsamma helgonet inspirerade till att man mycket diskret smög in gåvorna.

Möjligen kunde man klappa på porten och sedan springa iväg. Kanske är det detta som ligger bakom ordet klapp. Men det finns också en gammal svensk tradition att kasta in en skämtgåva i form av en halmfigur eller ett vedträ (klamp), ofta tillsammans med en satirisk vers.

**Mogna kvinnor är som apelsiner
Klyftiga och lite ojämna i skalet**

Trollbackens förskola i Gårdsby

Jan Sjökvist var på besök Trollbackens förskola. Han visade olika experiment och trollerikonster för barnen som tex "En ballong i en flask" Vad händer med den om temperaturen ändras kallare/ varmare. Varför smäller inte ballongen?

Text: Ulla-Britt Schill

Nästa trolleri: Tre karameller försvinner framför våra ögon. Barnen tyckte det var jättespännande. Hur kan det bli så?

Trollbackens 1-3 åringar har fått ett nytt vatten/sandbord som de denna dag fyllde med ris. Barnen var intresserade av att ösa, hålla, fylla och tömma både flaskor, fat och muggar med härligt ris. Hur känns det att gräva med sina händer och strila riset mellan sina fingrar? Det måste vi kolla tyckte barnen.

Ja det var en händelserik dag för alla barnen (och de vuxna med för den delen).

Visste du att...

En tvåbarnsfamilj slänger matrester för ca 7000 kronor per år. Något att tänka på så här kring jul – frys istället ner julresterna och var snäll mot både miljön och plånboken.

SMEDJAN

Så är sommarsäsongen slut och därmed också puben i Smedjan! Den 19 augusti var sista pubkvällen som gick hyfsat bra. Det var OS-tider och svenska damlaget skulle spela match mot Tyskland kl 22.00 så då åkte många hem för att med spänning följa matchen i TV.

Text: Ulla-Britt Schill

I år har vi haft riktigt bra musik i Smedjan varje gång. Detta tack vare att vi haft sponsorer. Det har varit Swediana Band, Twisters och Snakehills Groovers.

ETT STORT TACK TILL ER SOM SPONSORAT MUSIKEN

Charlotte Arnasson, Semex

Börje Svensson, Villa Vik

Christer Jonasson, Gårdsby Ägg, Tångshult

TMS Electronics (2 gånger)

Vi vill tacka alla er som besökt Smedjan i år. Ni är värdefulla för oss och tack vare er kan vi fortsätta skriva Gårdsbytidningen.

OBS – INGEN JULSMEDJA I ÅR!

Nä – det blir ingen julsmedja i år. Ni får längta tills vi pyntar Smedjan med ljus och girlander nästa gång.

God Jul allihop

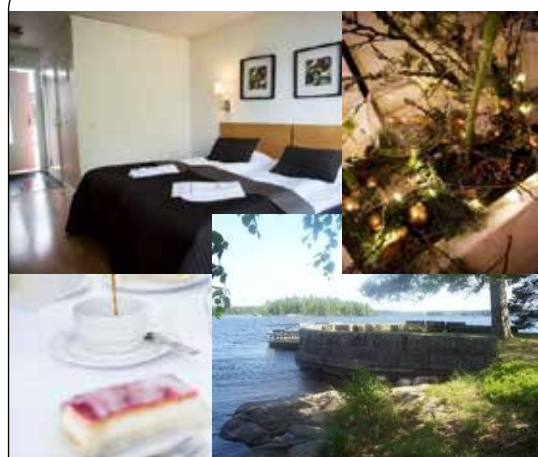
Mors knäck

- 2 dl socker
- 2 dl sirap
- 2 dl vispgrädde
- 2 dl sötmandel eller efter behag

Koka upp socker, sirap och vispgrädde tills det stelnar i kallt vatten. Rör i mandeln och lägg till sist ner en rejäl klick smör så att knäcken lätt lossnar från formen.

Ta en knäck i munnen och njut!

Ulla-Britt

JUL PÅ VILLA VIK

Välkommen att avnjuta allt som hör till ett riktigt julbord. Med råvaror från lokala producenter tillagar vi ett dignande julbord med smaker från det småländska skafferiet.

Välkomna att boka på telnr 0470-652 90

HOTELL, KONFERENS, KONDITORI, RESTAURANG

Ung företagsverksamhet i Gårdsby

Text: Christer Jonasson

Niklas Johansson 24 år bor på Solbacken i Gårdsby tillsammans med Annelie Pettersson som jobbar på Atteviks.

Niklas startade NJ Maskintjänst AB i februari 2016 på heltid för att tidigare gjort mindre uppdrag.

Uppdragen som Niklas gör kan vara väldigt varierande från uppdrag med sina maskinen till hyra ut sig själv på F-skatteuppdrag. Maskin -investeringen som Niklas gjort består av 2 traktorer, 2 gödselspridare för fast-och flyt gödsel, plog, rundbals press och bigab vagn med kran.

Niklas har gjort stora investeringar i sitt bolag under starttiden.

Han har även tillgång till en mindre grävmaskin när så behövs. För att få ut mesta möjliga av sin verksamhet med Olofssons Entreprenad i Norra Åreda och Nils Johansson i Tveta, för att de ska kunna komplettera varandra på olika uppdrag.

Niklas har alltid varit jordbruksintresserad och gillat att köra

maskiner så nu har han kommit i sin rätta bransch av verksamhet. Under det första året har verksamheten gott bra så Niklas är nöjd och trivs jättebra med att vara egen företagare. Han berättar att han behöver en maskinhall och funderar även på skaffa sig fastighet.

Det är roligt att höra Niklas planer och den entusiasm han visar för sin verksamhet. Det behövs alltid företagare som vågar sätta fötter på sina idéer.

Så lycka till med dina idéer och utveckling av företaget Niklas.

Gårdsby skytteförening 100 år

Söndagen den 19 februari 2017 kl. 14.00 i Gårdsby församlingshem kommer Ingvar Jonsson att berätta om skytteföreningens 100-åriga historia och även andra historier som hänt under årens lopp.

EVENEMANGSKALENDER GÅRDSBY 2017

Datum	Tid	Plats	Aktivitet	Arrangör
Sön 19 feb	14.00	Församlingshemmet, Gårdsby	Gårdsby skytteförening 100 år	(H)

Vi har inte fler evenemang för närvarande.
Vi återkommer med mera under våren 2017
och då är ni hjärtligt välkomna!

*Vi önskar er alla
God Jul och Gott Nytt År*

*God Jul och
Gott Nytt År*

Olofsson
ENTREPRENAD

Tel 073-526 37 97

